

409 J. V. SNELLMAN – A. H. SNELLMAN 9.XII 1879
HUB, JVS handskriftssamling

Kära Hinni.

Kärt var mig få mottaga Ditt bref ehuru jag så länge dröjt att skrifva.

Bref från Kalle har jag nu och då och har äfven sjelf skrifvit nu och då, emedan haft anledning i hans små behof. Han har fått sin lilla utrusting af sängkläder, linne m. m. och en ganska bra pels, som han väl behöft under denna kalla tid. 10

Otto – min styfbrors son, har också gifvit bestyr. Jag sände honom p(er) ångbåt till Lübeck & Hamburg, der han nu fått plats på tyskt fartyg till Valparaiso. Beklagligen är han trög och dåsig. Jag gaf honom pengar för några veckors uppehälle – om han skaffade sig något arbete dertill. Hängde dem för säkerhets skuld i guld kring halsen på honom. Men redan i Lübeck hade han vexlat och låtit stjåla från sig en del. Arbete synes han icke hafva brytt sig om, men skref efter mera pengar. Fick sedan så mycket, att han må kunna komma ombord med sina kläder i behåll.

Hans farmor – min styfmor – har aflidit 81 år gammal – nära. Pengar dit naturligtvis, såsom redan i 30 års tid. Hans far och mor komma att behöfva allt framgent. Det blir en omsorg för Er och för Essarna – som nu bestyra om begrafningen. 20

Era planer för Jannes vistelse der i Wiborg vore eljest bra – men de göra både Ditt och hans lif dyrare – än det blefve, om han skulle lefva på landet och Du behålla Din bolagist.

Janne ber berätta, att han har sin sista tentamen (Krimino⟨logi⟩) i Lördag. Examen kanske i Måndag. Jag tänker, han kommer genast till Wiborg, fram och åter för att blifva inskrifven.

När blir Du ledig att komma hem? Kalle lofvar komma först dagen före Julafton. Kom Du, så snart Du slipper. 30

Din öme fader
J. V. S:n

d. 9/12 79.

410 J. O. W. FURUHJELM – J. V. SNELLMAN 3.I
1880
HUB, JVS handskriftssamling 40

S:t Petersburg d. 22. Decemb. 1879/3. Januari –80

Wälborne och Högtaktade Herr Senator!

Genom sparsamhet och omtanke har jag förvärfvat liten förmögenhet, hvaraf jag önskade att en del, efter min död, måtte använtas till någonting fruktbärande och tillika den beståndande för Finland. Räntorna torde uppgå till ca 2 000 f(inska) m(ark) om året eller något derutöfver. – Som jag ej tilltror mig sjelf känna landet tillräckligt braf för att kunna bekänna på hvad sätt dessa penningar bäst kunde användas och som jag hyser ett oinstränkt förtroende till Herr Senators insigt i allt som rör landet och ej heller tviflar på Senatorns goda villja att hjälpa med råd uti en god sak, – så vågar jag bedja Senatorn upplysa mig om: på hvad sätt dessa medel, enligt Senators mening, bäst 50

kunde användas; derjemte skulle jag ödmjukast anhålla, om Senatorn finner det möjligt, att bifoga ett fullständigt förslag till den projecterade donationen.

Jag vågar härvid fästa endast ett villkor nemkigen det, att saken förblir oss emellan.

Begagnande tillfället, kan jag ej underlåta att åt Senatorn meddela de reflectioner som lectyren af »Finska deputationen 1808–9» dessa dagar ingifvit mig.

10 Det har förvånat mig, att uti detta arbete fortfarande finna samma skefva och ensidiga uppfattning af Sprengtportens verksamhet för Finland, som hittills allmänt varit fallet. – Jag kan ej förklara mig detta annorlunda än genom författarens fullkomliga obekantskap med härvarande förhållanden, både på den tiden och sednare, och genom hans oförmåga att frigöra sig från den exclusift svenska synpunkten, enligt hvilken, Sprengtporten är och förblir den fogelfria riksföräddaren! Men ur den rent finska synpunkten, deremot, måste han anses som en providentiel personlighet, hvilken landet framför alla andra på den tiden, har att tacka för det stats skick, som det erhöll 1808–9. Hade ej 20 då Sprengtporten omhänderhaft den finska saken i Petersburg och hade han ej dessförinnan i 20 års tid både mundteligen och skriftligen predikat om, att Finland måste behandlas som en stat för sig, och hade sakerna derjemte fått gå sin naturliga gång, så hade säkerligen ingen brytt sig att skapa åt Finland en separat ställning; ty uti konsten att styra per divide et impera var man likaså inkommen då som nu. Man skulle ha åtnöjt sig med att inkalla deputationerna Länvis; möjligen förlänat åt befolkningen, Länvis, (börjandes med de östra) vissa lokala rättigheter samt, för det hela skapat ett Departement till i den Kejslerliga Senaten! Och dermed hade saken varit gjord!

30 För att rätt förstå Sprengtporten måste man bedömma honom sådan han i verkligheten var nemkigen en politisk entusiast (för att ej säga äfventyrare), sådane som Europa under sednare hälften af det föregående århundradet, under inflytande af det amerikanska frihetskriget och encyclopedisternas skrifter, hade många att uppvisa (Lafayette, Nassau Siegen m. fl.). Sprengtporten hade tagit Washington till sin förebild och drömde om ingenting mindre, än att ernå samma ära, som Han genom att frigöra Finland från de band som fasthöll det vid Sverige, utan att dervid göra sig så noga reda för: om ej de förmenta bojorna snarare existerade i hans egen inbildning, än i verkligheten! Att han derjemte med hängifvenhet älskade Finland, står utom allt tvifvel; 40 men kanske just derföre att han hade utvalt det till sitt skötebarn, genom hvilket hans storhets-planer skulle förverkligas!

Den omständigheten att Sprengtporten stred mot sitt eget land, kastar visst en stor skugga på honom och torde ha kostat braf mycket på honom sjelf. Men då han beslöt sig dertill, återstod för honom intet annat medel, att sauvera sin sak, sig sjelf och, förnämligast, sina medflyktiga (som alla lefde genom Sprengtporten) – från nöden! Ty de förhoppningar och löften om Anjala förbundet med hvilka han hittills hade lyckats återhålla de otåliga vid hafvet och vid Arméen, som yrkade på ett raskt framryckande – hade nu gått upp i rök! Man hade 50 genom, att lysna till Sprengtporten, förlorat en dyrbar tid, som rätt använd, kunnat göra slut på hela kriget. Man började derföre, nära nog, öppet beskylla Sprengtporten för förräderi; och det var från denna beskyllning han måste rentvå sig; och hvem vet om ej Han derjemte sökte döden?

Med högaktning och erkänsla för allt det stora och goda Senatorn
verkat för landet

O Furuhjelm

Min adress: С. Петербургъ.
Генералу Фуругельму
по Крюкову Каналу
противъ Никольскаго рынка
домъ N. 23.

10

411 J. V. SNELLMAN – A. H. SNELLMAN 7.I 1880
HUB, JVS handskriftssamling

Kära Hinni.

Jag skrifver för att visa, att jag denna gång kommit ihåg Din namsdag,
och sänder i brist på bättre handskar – erinrande om, att Du må
tacksamt begagna tillfällena, som inbjudas Dig, der sådane behöfvas. Ty
samlif bland bildade menniskor är dock ett steg från den naturliga
råheten, och vara dervid en rekomendation.

20

Hvarken Hanna elker Janne föreslå någon passande namnsdags-
gåfva.

Från Kalle hafva vi haft bref. Han kom frisk fram, och synes befinna
sig väl och glad.

Jannes nästa år gör mig bekymmer. Tyvärr kan han icke ens taga sin
examen, så att han blir ur stånd att mottaga ett förordnande. Kanske
lyckas det honom dock att här få aflägga muntlig examen och fråån
Wiborg skicka Finska expeditioner såsom skriftlig prof.

Glädje gör Du mig, om Du skrifver några ord till den ena eller den
andra. När Janne kommer, kunnen I ju tura om.

30

Gud vare hos Dig! Din öme fader

J. V. S:n

d. 7/1 80.

412 J. V. SNELLMAN – J. O. W. FURUHJELM 12.I
1880
RA, Åtten Furuhjelms arkiv

40

Välborne Herr General och Riddare.

Skrifvelsen af den 3:e dennes har jag haft äran mottaga.

För mig genom densamma bevisade förtroende äfvensom för tidiga-
re åtnjuten vänlig välvilja är jag uppröktigt tacksam.

För en patriotisk gåfva, sådan som den i fråga, erbjuda sig många
föremål,

För mig framstår dock ett såsom det vigtigaste.

Finlands största framtida fara är landets förryskande.

50

Så länge här finnes en bildning i hvilken folket – det finska, 7/9 delar
– icke har någon del, är motståndskraften svag. För Finnarne är det
sak samma ungefär, om bildningen här talar ryska eller svenska.

Det är på denna grund jag ansett och anser arbetet för en finsk-
språkig litteratur, finska lärdomsskolor, finskt språk i administration,